

Täysistunto

Torstai 15.2.2024 klo 16.00—17.26

2.1. Suullinen kysymys aikuiskoulutustuen lakkauttamisesta (Tuula Haatainen sd)

Suullinen kysymys SKT 11/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Haatainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 Tuula Haatainen sd: Arvoisa herra puhemies! Hallitus on antanut tänään esityksen aikuiskoulutustuen lakkauttamisesta. Tuki on luotu, jotta työntekijöillä olisi mahdollisuus kouluttautua työn ohella, jotta ei ajauduta työttömyyteen ja osaamistaso pidetään kunnossa.

Lausunnot on nyt julkistettu, ja niitä on iso kasa. Olette varmasti huolella lukenut ne läpi, ministeri Satonen. Tästä esityksestä kärsivät erityisesti naisvaltaiset alat, minkä muun muassa OAJ ottaa esille lausunnoissaan. Miksi sairaanhoitajien ja opettajien huolia ei nyt kuulla? He ovat lausuntonsa antaneet, mutta kun vaikkapa Suomen Yrittäjät sanoo kannan, sitä te kyllä kuuntelette. Te olette luvanneet kuunnella, arvoisa hallitus. Voisitteko nyt kertoa, kuinka moni taho lausunnonantajista kannattaa aikuiskoulutustuen lakkauttamista? [Eduskunnasta: 90 prosenttia! — Kimmo Kiljunen: Kuinkahan moni?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.02 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä tässä ei ole tarpeen mitään lukuja antaa. [Välihuutoja vasemmalta] Se on totta, että tätä on kritisoitu kyllä lausunnonantajien taholta, mutta otan esiin, mistä tässä asiassa on kyse: tällä on 10 000:n työllisyysvaikutus valtiovarainministeriön laskelmien mukaan. Täällä on useita kertoja puhuttu näistä työllisyysvaikutuksista. Nyt on sellainen esitys, jolla todellakin on työllisyysvaikutus. Ja sen lisäksi sen vaikutus julkiseen talouteen on 175 miljoonaa euroa vuodessa, ja kun meidän valtiontalouden tilanne on nyt vaikea, niin näitä uudistuksia on nyt tehtävä.

Se on sitten eri asia, että toki me tarvitaan jatkossakin niin, että esimerkiksi opettajan on mahdollista kouluttautua erityisopettajaksi ja lähihoitajan sairaanhoitajaksi. [Vasemmalta: Miten? Millä tavalla?] Tätä varten meillä on käynnissä erikseen valtiosihteeri Rissasen johtama työryhmä, joka tuo omia ehdotuksiaan kehysriiheen, ja sen työryhmän työ on jo varsin pitkällä. Niistä sitten tiedotetaan lähempänä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tähän aiheeseen liittyen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Haatainen, olkaa hyvä.

16.03 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En saanut vastausta näihin lukuihin, mutta minäpä kävin ne lausunnot läpi. Reilusti yli puolet lausunnonantajista vastustaa tätä esitystä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Vain yli puolet!] Sairaanhoidajat, palomiehet, opettajat ja jopa kuntatyönantaja kertovat lausunnoissaan, että he eivät kannata lakkauttamista. Ja kaiken huippuna, ministeri Satonen, teidän oma ministeriönne TEM lausuu: ”Vaikutusarvioiden perusteella jää epävarmuus siitä, ovatko aikuiskoulutustuen lakkautuksen vaikutukset pitkällä aikavälillä aidosti julkisen talouden tasapainoa, yritysten kasvua ja työllisyyttä lisääviä.” [Eduskunnasta: Oma ministeriö!]

Arvoisa ministeri Satonen, aikuiskoulutustuen lakkauttamista vastustetaan hyvin laajasti. Jos ette kuuntele meitä oppositiossa, niin kuulkaa edes asiantuntijoita. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ratkaisuja, ehdotuksia!] Olisiko mahdollista nyt pitää tuumaustauko? Olisiko mahdollista peruuttaa tämä esitys?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.05 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esitys on juuri muutama tunti sitten annettu tänne eduskuntaan, ja tästä keskustellaan täällä lisää ensi viikolla, kun se esitellään, mutta voin toki hieman kertoa, mitä tässä aikuiskoulutustuessa oikeasti tapahtuu. Vuonna 2022 oli niin, että 53 prosentilla niistä, jotka saivat aikuiskoulutustukea, oli takanaan korkea-asteen koulutusta jo silloin, kun he aloittivat tämän aikuiskoulutustuen.

Sitten tässä on puhuttu aikaisemmin siitä, että tämä olisi ratkaisu sote-alan työvoimapulaan. Vuonna 2022 sote-alalle opiskeli aikuiskoulutustuella 3 069 ihmistä mutta sote-alalta siirtyi pois 2 928, eli tällä ei käytännössä ole vaikutusta tähän sote-alan pulaan. Eli se, missä tämä aikuiskoulutustuki on toiminut ja siihen haetaan ratkaisua, on se, kun omalla alalla haetaan korkeampaa osaamista, eli juuri tämä opettajasta erityisopettajaksi -tyyppinen koulutus.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hiltunen, olkaa hyvä.

16.06 Pia Hiltunen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Aikuiskoulutustuen merkitystä ei voi vähätellä. Sen voimin on moni suomalainen onnistunut lisäkoulutautumaan tai vaihtamaan alaa tilanteessa, jossa nykyistä työtä ei ole syystä tai toisesta voinut jatkaa. Aikuiskoulutustuki on ennaltaehkäissyt myös monia pitkiä sairauslomia työuupumuksen osalta ja lisännyt menestymisen mahdollisuuksia ihmisten elämässä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Sanotaan missä?] Tilastojen mukaan aikuiskoulutustukea on käytetty eniten jatkokoulutuksena työvoimapula-aloilla, kuten muun muassa varhaiskasvatuksessa, erityisopetuksessa ja sote-alalla — konkreettisenä esimerkkinä esimerkiksi hallitusohjelman uudistus oppimisen tuesta, jota ei pystytäkään lausuntojen mukaan toteuttamaan onnistuneesti, jos ei kouluteta tarpeeksi erityisopettajia. Eli tässä yksi vaikutus, mihin pitäisi myös vaikuttaa tällä uudistuksella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2024 vp

Arvoisa ministeri Satonen, tekin olette puhunut jatkuvan oppimisen kehittämisestä, ja työelämän murros on laajasti tunnistettu myös työntekijäpulan osalta. Kysyisin: mitkä ovat ne keskeisimmät uudistustarpeet nyt, ja millä tavalla ne palvelevat paremmin ihmisten mahdollisuuksia menestyä työelämässä ja omassa elämässään? — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.07 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin on sanottava se, että kun tässä puhuttiin alanvaihdosta, niin niiden ihmisten kohdalla, jotka ovat jääneet työttömiksi, työttömillä, on ihan eri järjestelmä, jossa he voivat opiskella. Siihen ei tämä aikuiskoulutustuki liity.

Sitten toinen juttu on se, että jatkossa olisi viisasta järjestää tätä koulutusta monimuotoisena sillä tavalla, että kun opiskellaan vaikka nyt opettajasta erityisopettajaksi tai palomiestä paloiesimieheksi tai hoitoalalla eteenpäin, se ei edellyttäisi koko-aikaista poissaoloa töistä, [Välihuutoja vasemmalta] koska negatiiviset työllisyysvaikutukset tulevat nimenomaan tästä kohdasta. Se koulutus vain järjestettäisiin mahdollisimman pitkälle niin, että on mahdollista olla osa-aikaisesti töissä, ja sitten haetaan ratkaisuita. Jotkut kunnat ovat sitten, niiltä osin kuin täytyy olla koko-aikaisessa koulutuksessa, tulleet vastaan esimerkiksi niin, että ovat maksaneet palkan niiltä kuukausilta, kun on oltu koko-aikaisesti koulutuksessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

16.08 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on luvannut nostaa oppimistuloksia, mikä on tärkeä ja kannatettava tavoite. Samaan aikaan me tiedämme, että meillä on paljon oppilaita, jotka tarvitsevat siellä koulussa erityistä tukea, varhaiskasvatuksen puolella meillä on ammattilaisista pulaa, ja nyt kun te lakkautatte tämän aikuiskoulutustuen, niin kun hallitus on nyt tässä myöntänyt, että te tiedätte, että sitä ovat käyttäneet juuri nämä henkilöt, jotka ovat kouluttautuneet muun muassa varhaiskasvatuksen ammattilaisiksi tai erityisopettajiksi, niin mikä on teidän uusi keinonne? Minä tunnistan, että tätä järjestelmää olisi pitänyt uudistaa, mutta te lakkautatte sen. Mikä on vaihtoehtoinen tapa turvata riittävästi ammattilaisia? Kun te leikkaatte lapsilta ja nuorilta, heikennätte naisvaltaisten alojen vetovoimaa ja pitovoimaa, niin mikä on teidän ratkaisunne suomalaisille lapsille ja nuorille ja oppimistuloksiin? Ja nyt se 200 miljoonaa perusopetukseen ei riitä, koska se ei riitä. Mitkä ovat ne teidän toimenne lapsille ja nuorille?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.09 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen yrittänyt nyt tätä asiaa jo kuvata. Kuten tässä mainitsin näistä luvuista, niin ei voida sanoa niin, että aikuiskoulutustuki olisi ollut ratkaisu vaikka sote-alan ongelmiin, kun yhtä moni ihminen käytännössä on opiskellut myös sote-alalta pois aikuiskoulutustuella kuin opiskellut sote-alalle. Eli se ei ole ollut tässä ratkaisu. [Sofia Virran välihuuto]

Se, mitä ratkaisua me nyt haetaan, kun meillä valmistuu tämä Rissasen työryhmän työ, on nimenomaan se, miten voi vaikka opettajasta erityisopettajaksi opiskella niin, että ollaan osa-aikaisesti töissä pääosin sen opiskelun ajan ja vain pieneltä osin se tehdään koko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2024 vp

aikaisena opiskeluna. Tämä on silläkin tavalla järkevää, että meillä on monissa paikoissa pula myös opettajista, eli se on tärkeää myös työvoimapulan ratkaisun kannalta, että tämä opetus tullaan järjestämään uudella tavalla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eloranta, olkaa hyvä.

16.10 Eeva-Johanna Eloranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aikuiskoulutustuki on erittäin tärkeä koulutusväylä erityisesti sote- ja kasvatusalalla. Aikuiskoulutustuen saajista kolmannes opiskeli juuri sosiaali- ja terveysalalle. [Juho Eerolan välihuuto] Hyvinvointialueet ja kunnat painivat jo nyt sosiaali- ja terveyspalveluiden ja varhaiskasvatuksen työvoimapulan kanssa. Jos aikuiskoulutustuki nyt poistetaan, pahenee työvoimapula entisestään näillä yhteiskunnan toiminnan kannalta aivan keskeisillä aloilla.

Arvoisa puhemies! Hallituksen ja opposition yhteinen tavoite on nostaa maamme osaamistasoa. Jopa talouskasvun keskiössä on juuri osaaminen. Hallituksen teot ovat kuitenkin ristiriidassa tämän tärkeän tavoitteen kanssa. Aikuiskoulutustuki on monille tärkeä, jopa ainoa, keino kehittää omaa osaamistaan ja nostaa koulutustasoaan.

Kysynkin ministeriltä: Miksi hallitus toimii omaa tärkeää tavoitettaan vastaan lakkauttamalla tukimuodon, joka mahdollistaa koulutustason nostamisen tuhansille suomalaisille? Ja miten varmistatte, että meillä on riittävästi hoitajia ja varhaiskasvatuksen ammattilaisia, jos tämä tärkeä koulutusmuoto poistetaan? [Perussuomalaisten ryhmästä: Ettekö te kuuntele?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.11 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yritän nyt vääntää ihan rautalangasta. Jos meillä on sellainen tilanne, mikä on hyvin tyypillistä, että meillä on lähihoitaja, joka lähtee opiskelemaan kokiksi, ja sitten meillä on kokki, joka lähtee opiskelemaan lähihoitajaksi, niin molemmat ovat toista vuotta poissa työelämästä, kun he opiskelevat tähän uuteen ammattiin. Meillä on pulaa sekä lähihoitajista että kokeista, ja sen jälkeen kun molemmat ovat opintonsa suorittaneet, niin meillä on täsmälleen yhtä monta lähihoitajaa ja kokkia kuin meillä oli ennen kuin tämä prosessi lähti liikkeelle. [Naurua — Hälinää — Puhemies koputtaa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

16.12 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä aikuiskoulutustuen lakkauttaminen sotii kyllä täysin työelämän tämänhetkistä henkeä vastaan. Näin totesi viime vaalikaudella kokoomuksen eduskuntaryhmän puheenjohtaja Kai Mykänen, ja olen tästä lausunnosta tismalleen samaa mieltä. Mutta nyt te olette lakkauttamassa aikuiskoulutustuen, vaikka jatkuvaan oppimiseen panostaminen olisi tärkeämpää kuin koskaan, ja juuri tämä ristiriita vaalipuheiden ja oikeistohallituksen todellisen politiikan sisällä on se syy, miksi hallitus on ajautunut työmarkkinakaaokseen.

Puhemies! Tässä jo edustaja Haatainen totesi, että työ- ja elinkeinoministeriön lausunnon mukaan on epäselvää, edistääkö aikuiskoulutustuen lakkautus aidosti julkisen talouden tasapainoa tai työllisyyttä, ja tämä sama epäselvyys koskee kaikkia hallituksen työelä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2024 vp

mäheikennyksiä. Teillä ei ole näyttöä, että ne lisääisivät työllisyyttä tai vähentäisivät velkaantumista.

Arvoisa ministeri Satonen, eikö nyt olisi järkevää vielä vetää tämä esitys pois, vaikka se juuri tänne tulikin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.13 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on täysin mustaa valkoisella valtiovarainministeriön arviossa siitä, [Vasemmalta: Mites TEM?] että tämä työllisyysvaikutus on 10 000, ja kun te olette täällä peräänkuuluttaneet niin paikallisessa sopimisessa, työrauhassa, vientivetoisessa palkkamallissa kuin missä tahansa muussakin esityksessä, että missä ovat ne työllisyysvaikutukset, niin tässä nimenomaan ovat nyt ne työllisyysvaikutukset. [Perussuomalaisten ryhmästä: Luulis kelpaavan!]

Tämä on 10 prosenttia siitä 100 000 työpaikan tavoitteesta, jota hallitus tavoittelee. Jos te näette nämä työllisyysvaikutukset tärkeiksi, niin teidänkin pitäisi kannattaa tätä esitystä ja yhdessä meidän kanssa hakea sitten ratkaisua niihin kohtiin, joissa tämä aikuiskoulutustuki on oikeasti toiminut. Meidän on nyt myönnettävä, että pääosin tämä aikuiskoulutustuki ei ole toiminut, ja sen takia se lakkautetaan ja haetaan uutta mallia. [Vasemmalta: Te lakkautatte ensin ja sitten kehittäte! — Perussuomalaisten ryhmästä: Tarvitaan parempi oppositio!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.14 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomalaiset ovat ahkeraa, työtä tekevää kansaa, joka on sisäistänyt elinikäisen oppimisen. Siksi tämä aikuiskoulutustuki on ollut niin tavattoman suosittu, esimerkiksi sote-alalla, joka on työvoimapula-ala, mutta ei vain sote-alalla vaan esimerkiksi kasvatusalalla, erityisopettajat, tai esimerkiksi paloiesimiehet ovat käyttäneet aikuiskoulutustukea. [Juho Eerolan välihuuto] Suosittu järjestelmä, jota kaikki suomalaiset ovat voineet käyttää. Ja nyt te olette päättäneet lakkauttaa tämän aikuiskoulutustuen. Herää kysymys, mistä tämä on peräisin. Kun niitä lausuntoja on tähän hallituksen esitykseen annettu, niitä on annettu kymmeniä, taitaa olla 78, niin uskomme, että te olette varmasti peranneet nämä lausunnot huolellisesti ja tehneet niistä johtopäätöksiä.

Minä kysyn teiltä nyt, ministeri Satonen, ja kysyn tämän tarkoin: montako lausuntoa, jotka puolsivat tämän aikuiskoulutustuen lakkauttamista, te saitte? [Jani Mäkelä: Ei tämä ole huutoäänestys, hei!] Antakaa suora vastaus. Ja ellette kykene sitä tässä antamaan, voitte toimittaa sen myös tämän kyselytunnin jälkeen. [Puhemies: Kiitoksia!] Montako myönnteistä lausuntoa te saitte? [Välihuutoja vasemmalta — Oikealta: Yllätys!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.15 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yleensä on niin, että kun jotain etuisuutta muutetaan, niin suurin osa lausunnonantajista on sitä vastaan, koska he katsovat sitä asiaa omasta näkökulmastaan. [Välihuutoja] Mutta se on täysin ymmärrettävää: kun etujärjestöiltä kysytään, niin he katsovat sitä asiaa omasta näkökulmastaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2024 vp

Kuten tässä olen jo moneen kertaan sanonut, tämä on aika huomattava kysymys. Jos on 10 000:n työllisyysvaikutus vuodessa, 175 miljoonaa euroa vuodessa, ja tiedetään, missä tilanteessa me tällä hetkellä ollaan, niin tämä on äärimmäisen tärkeä asia. Ja tämä ei tule poistamaan sitä, kun me haetaan niitä muitakin ratkaisuja, että jatkossakin on mahdollista opiskella, mutta toki on niin, että jos oma-aloitteisesti vaihtaa alaa, niin siinä täytyy olla enemmän sitä omavastuuta kuin tällä hetkellä siinä tilanteessa, kun sen tekee silloin henkilö, joka on normaalissa työsuhteessa lähtötilanteessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

16.17 Tuomas Kettunen kesk (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu herra puhemies! Ministeri Satonen, ei täällä etujärjestöjen etuja ajeta. Täällä ajetaan Suomen kansan etua.

Puhemies! Suomen opiskelijakuntien liitto SAMOK on tiivistänyt hyvin, mitä hallituksen ajama aikuiskoulutustuen lakkauttaminen käytännössä tarkoittaa. Kestävä työelämä edellyttää toimeentulon turvaamista silloin, kun alan vaihto tai täydennyskoulutus tulevat tarpeeseen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Tarvitaan lisää rautalankaa!] Näitä toimia tarvitaan erityisesti itäisessä Suomessa, mutta myös koko maassa.

Puhemies! Aikuiskoulutustuen koettu vaikuttavuus tutkimuksen mukaan: jopa 58 prosenttia vastaajista oli hakeutunut opiskelemaan aiempien työtehtävien kuormittavuuden vuoksi, ja 66 prosenttia vastaajista koki, että opintovapaa vaikutti työssäjaksamiseen opintojen jälkeen. Erityisesti nämä vaikutukset korostuivat nuorempien vastaajien kohdalla. Nyt täytyykin kysyä, puhemies, hallitukselta: Miksi nyt hallitus vie kehitystä päinvastaiseen suuntaan? Miksi te teette näin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.18 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän on jo niin monta kertaa vastattu, että en tiedä, onko tässä enää paljon enempää kerrottavaa, mutta aika paljon tosiaan tätä aikuiskoulutustukea on hyvin pitkälti käytetty siihen, että suoritetaan toisia samantasoisia opintoja, tai sitten sitä on käyttänyt henkilö, jolla on jo korkeakoulutus takana. Täällä on jopa tohtoreita, jotka ovat käyttäneet tätä aikuiskoulutustukea, [Vasemmalta: Mitä vikaa tohtoreissa on?] ja voi tietysti kysyä, mitä sieltä löytyy sellaista, jolla aikuiskoulutustuen avulla voi vielä omaa ammattitaitoansa niin paljon syventää, että se on järkevää yhteisistä varoista maksaa. Voi olla, että yksittäisissä tilanteissa joillekin on löytynyt myös siellä, mutta OKM:n arvio tästä aikuiskoulutustuen tehokkuudesta on kyllä ollut varsin murskaava, ja sen takia tämä uudistus nyt tehdään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

16.19 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus on lakkauttamassa erittäin tärkeän aikuiskoulutustuen, mikä on käsittämätöntä. Aikuiskoulutustuella työntekijä on nostanut työmarkkina-arvoaan, mikä on ollut tärkeää tässä tilanteessa, kun työvoimapula jyllää yhteiskunnassamme. Hallitus profiloituu kyllä erittäin vahvasti palkansaajan hakkaajana, tässäkin tapauksessa jopa niidenkin kohdalla, jotka pyrkivät aktiivisesti pitämään yllä työmarkkina-arvoaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2024 vp

Arvoisa työministeri, ettekö todella halua perua tätä järjetöntä leikkausta, joka jälleen osuu siihen palkansaajaan, tätä leikkausta, joka ei edes taloudellisesti eikä työllisyyden näkökulmasta ole millään lailla perusteltu TEMinkään mukaan? Perukaa tämä leikkaus, jota kannattavat vain EK ja Suomen Yrittäjät. Onko mahdollista katsoa, miten tätä tukea kehitettäisiin lakkautuksen sijaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja ministeri Satonen, olkaa hyvä. [Ben Zyskiewicz: Selittääkö vielä kerran, hitaasti!]

16.19 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustajan kysymys oli varsin selkeä. Siinä kysyttiin, aiotaanko tämä aikuiskoulutustuen lakkauttaminen perua. Vastaus on: ei aiota. [Mauri Peltokangas: Erinomainen vastaus! — Perussuomalaisen ryhmästä: Loistava, meneekö nyt jakeluun?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.20 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te perustelette täällä näitä julkisen talouden vaikutuksia, mutta fakta on se, että teidän oma ministeriö epäilee niitä. Siis se ministeriö, jota te, hyvä ministeri, johdatte, epäilee lausunnossa juuri niitä vaikutuksia, joita te täällä eduskunnalle perustelette. [Jani Mäkelä: Demarivirkamiehet! — Juho Eerola: Teidän omat virkamiehet!]

Hyvä puhemies! Kun te perustelette, että täällä ei vastata sote-alan ja koulutusalan työvoimapulaan — ja nyt nyökkäätte, kiitos — niin minkä vuoksi sitten se taho, joka on vastuussa tämän työvoimapulan ratkaisusta, eli kuntatyönantajat ja hyvinvointityönantajat, siis ne työnantajat, joiden tehtävä on löytää ne opettajat ja hoitajat, yksiselitteisesti vastustaa tämän lakkauttamista? Miten se on mahdollista? Miksi te ette heitä kuuntele?

Arvoisa puhemies! Täällä teidän hallituksen esityksessä lukee: ”Lähes kaikki kantansa ilmaisseet lausunnon antaneet tahot suhtautuvat kielteisesti ehdotukseen. [Eveliina Heinäluoma: Lähes kaikki!] Lausunnon antajista vain Suomen Yrittäjät kannatti lausunnossaan lakkauttamista, EK:lla ei ollut huomauttamista.” [Puhemies koputtaa] Kun te olette luvanneet kuunnella työntekijöitä, kun te viette näitä heikennyksiä läpi, niin miten se kuunteleminen tässä tapauksessa toteutuu? [Ben Zyskiewicz: Totta kai kaikkea etuuksiin puuttumista vastustetaan!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.21 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En täällä vastaa KT:n puolelta lausuntoihin, [Vasemmalta: Parempi on!] mutta voin kyllä mielelläni lukea näitä lukuja, jos se auttaisi avaamaan tätä asiaa. Toistan vielä kerran sen, että vuonna 2022 sote-alalle, terveys- ja hyvinvointialalle, muilta aloilta opiskeli 3 069 ihmistä ja alalta pois 2 928. Eli jos lasken oikein, se nettohyöty on noin 140. Kasvatusala, joka täällä myös on mainittu: alalle opiskeli muualta 630 ja alalta pois 456, eli siinäkin hyöty on hie-man toistasataa. Eli tämä osoittaa aivan selvästi, että tämä aikuiskoulutustuki ei ole ratkaisu työvoimapulaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2024 vp

16.22 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä valtiolle kustannustehokkaan aikuiskoulutustuen lakkauttaminen on yksi hallituksen typerimmistä ja lyhytnäköisimmistä esityksistä. Se ei myöskään tuo valtiontalouteen säästöjä käytännössä lainkaan. En ymmärrä, keneltä ja mistä tämä avaus ylipäätään on tullut — [Kimmo Kiljunen: Yrittäjiltä!] sen sijaan, että aikuiskoulutustuen kohdentamista parannettaisiin. Tämä on myös jälleen yksi isku naisvaltaisista aloja kohtaan. Tällä hetkellä 17 prosenttia sairaanhoitajiksi opiskelleista on saanut aikuiskoulutustukea. Aikuiskoulutustuki myös motivoi työntekijöitä kehittymään ja kouluttautumaan omassa työssään. Tämä on esimerkiksi varhaiskasvatuksessa elintärkeää myös työvoimapulan takia. Hyvä hallitus, miksi niin monin eri tavoin ylenkatsotte naisvaltaisista aloja?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.23 **Työministeri Arto Satonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En kyllä siitä voi olla samaa mieltä, että tällä ei olisi merkitystä valtiontalouteen, jos 10 000:n työllisyysvaikutuksesta puhutaan. Sillä on kyllä varsin huomattava merkitys. Mutta tässä puheenvuorossa oli sikäli ihan tärkeääkin asiaa, että se on totta, että se, missä kohdin tämä aikuiskoulutustuki on toiminut sillä tavalla kuin se on suunniteltu, on ollut silloin, kun siellä oman alan sisällä opitaan pidemmälle. Se on ollut juuri lähihoitajasta sairaanhoitajaksi, opettajasta erityisopettajaksi, palomiehestä paloiesimieheksi. Ja näihin me pyrimme nyt löytämään sen ratkaisun sillä Rissasen työryhmällä, joka tuo ne esitykset kehysriihen mennessä. Eikä tämä aikuiskoulutustuki nyt ole heti lakkaamassa, vaan siinä menee vielä useampi kuukausi, [Naurua sosiaalidemokraattien ryhmästä] ja sen jälkeenkin sitä aikuiskoulutustukea voi vielä saada. Eli meillä on kyllä sitten tulossa tämä uusi järjestelmä, joka pyrkii ratkaisemaan nimenomaan ne kohdat, joista tässä on ollut hyötyä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina, olkaa hyvä.

16.24 **Anna-Kristiina Mikkonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa on valtava osaajapula varsinkin sosiaali- ja terveydenhuoltoaloilla sekä etenkin pelastustoimissa. Kroonista... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu] — Wallinheimo halusi näköjään puheenvuoroni, mutta jatketaan. — Krooniseen pelastajapulaan vastauksena meidän on saatava enemmän ihmisiä kouluttautumaan pelastajiksi. Aikuiskoulutus toteutetaan usein joustavasti opiskelijoiden ehdoilla, mikä mahdollistaa opintojen suorittamisen kokopäivätyön ohessa. Pelastajatutkinnon suorittaminen ei onnistu koko-aikatyön ohessa, joten opintoihin tarvitaan rahoitusta. Aikuiskoulutustuen lakkauttaminen vaikeuttaa siis pelastajapula entisestään. Arvoisa työministeri Satonen, miten te konkreettisesti aiotte vastata Suomen krooniseen pelastajapulaan nyt, kun aikuiskoulutustuki ollaan lakkauttamassa? [Ben Zyskowiezin välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.25 **Työministeri Arto Satonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sitten kun mennään siihen, miten esimerkiksi palo- ja pelastusalalla koulutus järjestetään, niin siinä varmaan on parempia asiantuntijoita kuin minä sitä kommentoimaan, [Vasemmalta: Niin onkin!] mutta avainasia tuli oikeastaan tässä puheenvuoron alkuosassa. Vaikka tällä het-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2024 vp

kellä koulutus olisi järjestetty niin, että se edellyttää kokoaikaista opiskelua, niin se ei välttämättä tarkoita, että se pitää jatkossa järjestää niin, vaan se voidaan järjestää myös niin, että se osittain tapahtuu työn ohessa, jolloin tämä asia sitä kautta osittain ratkeaa. Sitten silta osin kuin ollaan kokoaikaisesti opiskelemassa, niin työnantajan vastuu tulee myös vastaan erityisesti kuntapuolella, hyvinvointialuepuolella ja niin poispäin. Ymmärtääkseni Vantaa on ollut tässä yksi esimerkki, joka on järjestänyt koulutusta opettajasta erityisopettajaksi niin, että kunta on osittain maksanut palkkaa siitä oppimisesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen kysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Haatainen, olkaa hyvä.

16.26 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on huutava pula eri alojen osaajista muun muassa tekniikan alalla: vihreä siirtymä ja digitalisaatio edellyttävät osaamista. Samoin sote-ala ja kunnat tarvitsevat opettajia ja sote-ala hoitajia. Tässä muutamia lukuja: erityisopettajiksi pätevöityneistä puolet ja terveydenhoitajista puolet on käyttänyt aikuiskoulutustukea kouluttautumiseen ja paloesimiestutkinnon suorittaneista peräti 90 prosenttia. Nämä ovat aloja, joilla se opiskelu ei pysty toteutumaan työn ohessa vaan tarvitaan kokoaikaista opiskelua.

Työministeri Satonen, oletteko todella sitä mieltä, että tästä ammattitaidon laajentamisesta ei ole mitään hyötyä ja sitä ei kannattaisi tukea rahoituksella, jonka työnantajat ja palkansaajat maksavat itse? [Juha Mäenpään välihuuto] Eikö näitä paloesimiehiä ja erityisopettajia ja terveydenhoitajia tarvita todellakaan? Kerrotteko, ministeri, mistä näitä osaajia sitten saadaan? [Li Anderssonin välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.27 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaus tähän kysymykseen on, että en ole, vaan olen tässä koko ajan yrittänyt selittää sitä, että siinä tilanteessa, kun se on just tällainen opettajasta erityisopettajaksi-, lähihoitajasta sairaanhoitajaksi- tai palomiehestä paloesimieheksi -tyyppinen koulutus, niin se on ollut se osa tätä aikuiskoulutustukea, joka on kaikkein parhaiten toiminut, mutta siinä on ollut hyvin paljon muuta koulutusta, [Välihuuto sosiaalidemokraattien ryhmästä] jossa ei ole saavutettu samoja tuloksia.

Olen iloinen siitä, että tässä salissa näyttää nyt olevan yhteinen näkemys siitä, että meidän täytyy löytää ratkaisu siihen, miten tällaiset koulutukset jatkossakin voidaan järjestää, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Te lakkautatte järjestelmän!] mutta se ei edellytä nykyisen kaltaista aikuiskoulutustukea. Siitä nyt olemme luopumassa, mutta meillä on työ käynnissä sellaisen järjestelmän löytämiseksi, jolla voidaan tämä parhaiten toiminut osa myös jatkossa toteuttaa. [Välihuutoja — Johannes Koskinen: Lapsi on vaan jo heitetty pesuveden mukana! — Eduskunnasta: Ennen vanhaan kokoomus ja RKP olivat sivistyspuolueita!]

Kysymyksen käsittely päättyi.